

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1928 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisorisk förlängning av förordningen den 26 juli 1926 (nr 382) angående utförselbevis för råg och vete m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

Genom proposition den 10 februari 1928, nr 107, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta, att förordningen den 26 juli 1926 (nr 382) angående utförselbevis för råg och vete med däri enligt kungörelsen den 8 april 1927 (nr 121) gjorda ändringar skall äga fortsatt giltighet för tiden från och med den 1 augusti 1928 till och med den 31 juli 1931, dock att § 2 skall från och med den 1 augusti 1928 i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

»§ 2.

Innehavare av — — — bevisets återställande
antingen utan — — — angivna tullbeloppet,
eller, i den mån varor, som nu sagts, under de sex kalendermånader, som förflutit närmast före den månad, under vilken angivningen till utförsel ägt rum, införts till myckenhet, att den därför influtna tullavgiften med avdrag av två procent beräknas därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

Utförselbevis skall — — — därvid ifrågasättes.»

Beträffande motiveringen för Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet, i den mån redogörelse för densamma ej lämnas i det följande, hänvisa till ovannämnda, vid propositionen fogade protokollsutdrag.

Till utskottets behandling hava jämväl överlämnats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

inom första kammaren: nr 257 av herr *Nils Anton Nilsson* m. fl., samt

inom andra kammaren: nr 434 av herr *Andersson* i Falkenberg m. fl., nr 435 av herr *Gardell* i Gans m. fl. och nr 437 av herr *Pettersson* i Hällbacken.

I de av herr Nils Anton Nilsson m. fl. samt av herr Gardell i Gans m. fl. väckta, likalydande motionerna har hemställts, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i förevarande proposition, att förordningen om utförselbevis utsträcktes till att gälla även korn, samt att vederbörande utskott måtte föreslå de ändringar i propositionen, som av nämnda yrkande föranleddes.

I den av herr Andersson i Falkenberg m. fl. väckta motionen har hemställts, »att, därest Kungl. Maj:ts proposition nr 107 om fortsatt tillämpning av förordningen om utförselbevis bliver av riksdagen bifallen, riksdagen måtte besluta sådan förändring i förordningen: att likvid av tullbelopp medelst utförselbevis skall anses vara jämnställd med penninglikvid i vanlig ordning och icke betraktas såsom likvärdig med vanlig tullrestitution».

I den av herr Pettersson i Hällbacken väckta motionen har hemställts om avslag å förevarande proposition.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft jämväl följande två till utskottet hänvisade, under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, nämligen:

nr 4 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., i vilken framlagts förslag, avseende permanenta bestämmelser rörande utförselbevis för råg och vete av enahanda lydelse som den för närvarande gällande förordningen i ämnet; och

nr 345 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Hörby, i vilken föreslagits förlängning för en tid av fem år av giltighetstiden för de i sistnämnda förordning meddelade bestämmelserna.

Utskottet. Förordning angående utförselbevis för råg och vete av i huvudsak enahanda lydelse som den nu gällande trädde i kraft den 1 augusti 1926. Förordningen i dess genom beslut av 1927 års riksdag i visst hänseende ändrade avfattning gäller till och med den 31 juli innevarande år.

1926 års
riksdag.

I den skrivelse, genom vilken 1926 års riksdag för Kungl. Maj:t tillkännagav, att riksdagen antagit ett i vissa inom riksdagen väckta motioner framlagt förslag till förordning i ämnet, hänvisade riksdagen till en vid bevillningsutskottets i ämnet avgivna betänkande (nr 39) fogad reservation, i vilken anförts, bland annat, följande.

»Utskottet vill visserligen icke göra gällande, att införandet av systemet med utförselbevis med säkerhet kan förväntas få några stora verkningar till gagn för den svenska brödsädesodlingen. Därom är på förhand svårt

att fälla något bestämt omdöme, särskilt som marknadsförhållandena inom oss närliggande och andra europeiska länder äro ovissa och fluktuerande. Utskottet förmodar emellertid, att den ifrågavarande anordningen skall kunna skapa visa ventiler för export av svensk spannmål under de tider på höstarna, då prisläget för odlarna är som mest tryckt, och utskottet anser så mycket mer att ett försök med utförselbevis bör göras, som andra mera effektiva utvägar för återställande av spannmålstullens effektivitet icke kunnat anvisas. Den nu av utskottet tillstyrkta förordningen angående utförselbevis skall ock, såsom nedan framgår, hava giltighet allenast under en tid av två år. De erfarenheter, som under denna tid kunna vinnas rörande anordningens verkningar för spannmålsodlingen såväl som för konsumtionen, torde få bli avgörande för statsmakternas ställningstagande till frågan om förordningens framtida förlängning.»

Med vad riksdagen sålunda åberopat har riksdagen betecknat anordningen med utförselbevis såsom ett försök och uttalat, att den för försöket tillmätta tiden av två år kunde antagas bliva tillräcklig för bedömande av frågan om förordningens framtida förlängning.

I den utredning, från vilken den förevarande propositionen utgår, har, *Propositionen.* såsom föredragande departementschefen framhållit, vitsordats, att de hittills vunna erfarenheterna om systemets verkningar kunna sägas hava ej blott infriat de av systemets förespråkare hysta förhoppningarna om dess möjligheter att förskaffa producenterna skäligare spannmålspriser, utan även i väsentlig mån jävat de farhågor för åtskilliga olägenheter av utförselbevisens tillämpning, som från den motsatta åskådningens företrädare uttalats. Emellertid hava, på sätt av utredningen även framgår och av departementschefen betonats, förhållandena under skördeåret 1926—1927 varit särskilt gynnsamma för systemets tillämpning, icke minst därigenom att på grund av kvalitativt dåliga skördar i Tyskland och Frankrike ovanligt fördelaktiga exportmöjligheter erbjudit sig för svensk brödsäd.

Då bevillningsutskottet haft att, med ledning av de erfarenhetsrön som nu gjorts och den utredning av dessas innebörd som med propositionen framlagts, bedöma frågan, huruvida anordningen med utförselbevis bör bibehållas eller icke, har utskottet å ena sidan funnit uppenbart, att erfarenheten icke ger stöd för systemets upphörande. Om utskottet således måste avstyrka bifall till herr Petterssons i Hällbacken motion, torde å andra sidan av vad utskottet redan framhållit om utförselbevisens verkningar under den tid förordningen i ämnet varit gällande framgå, att den erfarenhet, som hittills kunnat vinnas, icke varit tillräcklig för ett allsidigt bedömande av utförselbevisens lämplighet under olika produktions- och marknadsförhållanden. Vid sålunda angivna förhållande har utskottet icke ansett tiden nu vara inne för ett slutligt avgörande av frågan, huruvida anordningen med utförselbevis bör definitivt införlivas med vår tulllagstiftning. Utskottet har därför icke kunnat tillstyrka bifall till vad i

Utskottets
yttrande (ang.
propositionen
samt motio-
nerna II:4,
345 och 437).

den av herr Lindman m. fl. väckta motionen i berörda hänseende föreslagits.

Vid det slutliga avgörandet bör riksdagen kunna stödja sig på erfarenheten under så lång tid, att stöd vinnes för en tillräckligt allsidig prövning av olika på bedömandet inverkan omständigheter. Utskottet, som ansett den av Kungl. Maj:t föreslagna tiden av ytterligare tre år kunna antagas vara tillräcklig för nu angivna ändamål, har sålunda icke kunnat tillstyrka bifall till det i herr Nilssons i Hörby motion gjorda yrkandet om utsträckning av förordningens giltighetstid till och med den 31 juli 1933.

Motionerna
I: 257 och
II: 435.

Av motiveringen för det förslag om utförselbevis även för korn, vilket framstälts i de av herr Nils Anton Nilsson m. fl. samt av herr Gardell i Gans m. fl. väckta motionerna, framgår, att motionärerna tänkt sig, att utförselbevis för korn skulle få användas till att ersätta betalning av tull endast vid införsel av korn eller malt.

Kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen hava i det gemensamt avgivna utlåtande, som ligger till grund för propositionen, behandlat även frågan om utförselbevis för korn och därvid anfört, att, därest sådana utförselbevis skulle medgivas, deras användning borde inskränkas på sätt nyss angivits. Ämbetsverken hava emellertid ansett, att, då införselbehovet av korn och malt i allmänhet vore mycket obetydligt, med en dylik begränsning i användningen utförselbevis för korn bleve av mycket ringa värde för producenterna.

Utskottets
yttrande.

Med hänsyn till vad sålunda av ämbetsverken anförts och då det i propositionen framlagda, av utskottet tillstyrkta förslaget avser ett fortsatt försök för utrönande av utförselbevisens verkningar under olika förhållanden, finner utskottet, såsom också föredragande departementschefen uttalat, att härmed bäst överensstämmer att icke nu tillstyrka anordningens utsträckande till att omfatta även korn.

Motionen
II: 434.

Vad slutligen angår det yrkande i fråga om beräkningen av städernas tolagsersättning, vilket innehålles i den av herr Andersson i Falkenberg m. fl. avgivna motionen, vill utskottet ur vad till statsrådsprotokollet i detta ärende anförts återgiva följande.

I cirkulär den 30 juli 1926 angående ordningen för utfärdandet och redovisning av utförselbevis för råg och vete, § 6, har generaltullstyrelsen föreskrivit, att tullavgiftsbelopp, från vars erläggande befrielse erhållits genom avlämnande av utförselbevis, skola av vederbörande tullmyndighet utan särskilt bemyndigande i månadsredovisningen för den månad, varunder avlämnandet skett, avföras under titeln »Restitutioner: jämlikt förordningen den 26 juli 1926». Då enligt tjänstgöringsreglementet för tullverket den 14 december 1910, § 134, mom. 3, vid beräkningen av

tolagsersättningen skall från den debiterade uppbörden avdragas under året restituerat belopp därav, har följden av nyssnämnda föreskrift blivit, att någon tolagsersättning icke beräknats för de tullbelopp, som under andra förhållanden skolat erläggas kontant, men från vilka nu befrielse erhållits, därigenom att utförselbevis till motsvarande belopp avlämnats.

I ovannämnda utlåtande hava ämbetsverken, efter att hava erinrat om vad sålunda föreskrivits samt om gällande föreskrifter rörande ersättning till stapelstäderna för tolagsavgiften, enligt vilka denna ersättning utgår i visst förhållande till vederbörande stads årliga tulluppbörd, vidare anført följande.

Då nu enligt ordalydelsen av förordningen angående utförselbevis för råg och vete § 2 någon verklig tulluppbörd icke förekomme för spannmål, som infördes mot avlämnande av utförselbevis, utan denna införsel vore att betrakta som tullfri, följde härav, att de tolagsersättningsberättigade städerna genom det av generaltullstyrelsen föreskrivna redovisningssättet för de inlevererade utförselbevisen icke kunde sägas gå förlustiga någon dem tillförsäkrad rätt.

I stort sett borde den mot erhållande av utförselbevis skeende exporten av brödsäd med vissa förut angivna begränsningar motsvaras av senare skeende import av sådan spannmål, därest konsumtionen inom landet skulle upprätthållas på samma nivå som tidigare. Under sådana förhållanden kunde för hela landets vidkommande den verkliga minskning i kontant erlagd spannmålstull, som utförselbevisen förde med sig, knappast uppgå till något större belopp. Däremot vore det tydligt, att med avseende å särskilda orter förhållandet mellan den importerade spannmålskvantiteten och den kontant erlagda spannmålstullens belopp kunde bli mycket växlande, beroende på i vilken omfattning utförselbevis kommit till användning vid importen. Lämpligaste utvägen att undgå den av sådana tillfälligheter härörande ojämnheten i tolagsersättningen för olika städer syntes ämbetsverken vara, att vid tolagsersättningens bestämmande en utjämning verkställdes städerna emellan, så att för var och en av de till tolagsersättning berättigade städerna nämnda ersättning bestämdes — i den mån den skulle utgå i förhållande till influten tull av omalen och malen råg samt omalet och malet vete — efter den proportion, vari för hela rikets vidkommande under respektive år den på införseln av nyssnämnda spannmålsslag belöpande tullen erlagts kontant, d. v. s. utan användande av utförselbevis.

Ämbetsverken funne, på grund av vad sålunda anförts, någon ändring i det i generaltullstyrelsens cirkulär den 30 juli 1926, § 6, föreskrivna sättet för redovisning av inlevererade utförselbevis icke påkallad vare sig av sakliga skäl eller med hänsyn till ordalydelsen av förordningen angående utförselbevis för råg och vete, men hemställde, att vid uträknande av de uppbördsbelopp, å vilka resp. städer tillkommande tolagsersättning skulle grundas, den *debiterade* uppbörden av tull för omalen och malen råg samt omalet och malet vete, vilket normalt skulle inräknas i sådant belopp, måtte minskas i samma förhållande som företeende av utförselbevis minskat den för hela riket uppdebiterade tullen för samma slags varor.

Svenska stadsförbundets styrelse, som beretts tillfälle att yttra sig i ämnet, ställde sig på den ståndpunkten, att vid beräkningen av tolagsersättning över huvud taget avdrags icke, såsom för närvarande är fallet,

borde ske för den spannmålsimport, som äger rum mot företeende av utförselbevis. Vad ämbetsverken föreslagit i fråga om ändrad grund för fördelningen av tolagsersättningen avstyrkte stadsförbundets styrelse bestämt, då detta förslag syntes styrelsen medföra synnerligen betänkliga konsekvenser. Härom anförde styrelsen i huvudsak följande.

Förslaget innebure, att städerna även i framtiden skulle få bära förluster av tolagsersättningen, men att dessa skulle fördelas jämnare i relation till minskningen överhuvud i landet av tulluppbörden på grund av utförselbevisen. Om man fasthölle vid tanken på, att städerna alltjämt skulle bära förlusterna, kunde det väl teoretiskt sett synas bestickande att låta dem dela bördan. Men i praktiken syntes saken ställa sig något annorlunda. Detta framginge redan av ett flyktigt studium av föreliggande faktiska förhållanden. Under budgetåret 1926—1927 hade 13 till tolagsersättning berättigade städer fått sin ersättning minskad tack vare utförselbevisen. Men de övriga 24 ersättningsberättigade städerna däremot hade icke alls fått vidkännas någon dylik minskning.

Förlusterna vore också skäligen lokalt avgränsade. Samtliga Norrlandsstäder hade av naturliga skäl icke haft någon olägenhet av utförselbevisen, som i övrigt, med undantag för Stockholm samt Göteborg och ett par andra västkuststäder, främst hade ifrågakommit i Skåne.

Redan av dessa skäl syntes det knappast kunna ifrågasättas att nu tillämpa ett utjämningsförfarande. Men därtill komme, att den av ämbetsverken föreslagna metoden för detta förfarande till sina konsekvenser vore rätt överraskande. Med stöd av det material, som från förbundets byrå anskaffats, hade vissa beräkningar utförts rörande verkningarna av förslaget. Efter vad dessa beräkningar gäve vid handen, skulle systemet i stort sett verka därhän, att den förlust, som det gångna budgetåret drabbat Stockholm, skulle för framtiden reduceras så väsentligt som till ungefär en tiondel, medan till följd därav andra städer skulle få vidkännas betydande ökning av sina förluster. Så skulle t. ex. Göteborg och Norrköping se sina förluster mer än fördubblade. De omnämnda städerna på Västkusten och i Skåne skulle få sina förluster väsentligt ökade, i enstaka fall betydligt mer än 10-dubblade. De hittills oberörda tolagsberättigade städerna skulle dessutom få vidkännas förluster med belopp, varierande från några kronor ända upp till över 2,000 kronor. Det syntes styrelsen uppenbart, att den form för »utjämning», ämbetsverken föresloge, icke kunde ifrågakomma.

Chefen för jordbruksdepartementet har för egen del i förevarande punkt anført bland annat följande.

Den mot erhållande av utförselbevis verkställda exporten av brödsäd medförde i stort sett en däremot svarande ökning i importen av sådan spannmål, och för landet såsom helhet betraktat föranledde systemet med utförselbevis knappast någon minskning i den kontant erlagda spannmålstull, å vilken tolagsersättning beräknades. Att under sådana omständigheter, på sätt svenska stadsförbundets styrelse framhållit såsom önskvärt, medgiva tolagsberäkning på hela importkvantiteten utan avdrag med hänsyn till exporten mot utförselbevis syntes icke rimligtvis kunna ifrågakomma. Däremot vore det obestridligt, att anordningen med utförselbevis förde med sig en viss ojämnhet i beräkningen av tolagsersättning skilda

ersättningsberättigade städer emellan. Av vad stadsförbundets styrelse anfört framginge emellertid, att det av ämbetsverken i syfte att åstadkomma en rättvisare fördelning framlagda förslaget icke kunde anses tillfredsställande. I anledning härav hade chefen för finansdepartementet, å vilkens föredragning ifrågavarande spörsmål närmast ankommit, meddelat, att han icke ansåge sig kunna förorda, att berörda förslag lades till grund för framställning till riksdagen.

Av den utredning i frågan om den med utförelsebevisen sammanhängande beräkningen av städernas tolagsersättning, som nu återgivits, synes utskottet otvetydigt framgå, att de beräkningsgrunder, som nu gälla, icke äro tillfredsställande. Utskottet är emellertid icke i tillfälle att med stöd av den föreliggande utredningen framlägga något förslag till ändrade grunder, utan anser, att frågan är av den natur, att dess fortsatta prövning bör ankomma på Kungl. Maj:t. Utskottet har därför velat föreslå riksdagen att hos Kungl. Maj:t anhålla, att den till följd av anordningen med utförelsebevis uppkomna frågan om tolagsersättningens beräkning måtte bliva föremål för fortsatt utredning samt att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Utskottets
yttrande.

Den i propositionen föreslagna ändrade lydelsen av § 2 i förordningen i ämnet har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet intager emellertid i sin hemställan författningstexten i dess helhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

Hemställan.

att riksdagen måtte,

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 107 samt

i anledning av motionerna II:4 av herr Lindman m. fl. och II:345 av herr Nilsson i Hörby ävensom med avslag å dels de likalydande motionerna I:257 av herr Nils Anton Nilsson m. fl. och II:435 av herr Gardell i Gans m. fl. dels ock motionen II:437 av herr Pettersson i Hällbacken, antaga följande

Förslag

till

förordning angående utförelsebevis för råg och vete.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Den, som av omalen råg eller omalet vete, varöver han utan hinder av tullverket kan inom riket fritt förfoga, på en gång till utförelse angiver och med en och samma lägenhet till utlandet sjöledes eller på järnväg eller till

svensk frihamn utför sammanlagt eller av någotdera slaget minst 500 kilogram, äger, såvida den utförda varan skäligen kan anses marknadsgill, av vederbörande tullmyndighet erhålla bevis om utförseln, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införsel av sådan vara till enahanda myckenhet.

§ 2.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande

antingen utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförselbeviset angivna tullbeloppet,

eller, i den mån varor, som nu sagts, under de sex kalendermånader, som förflutit närmast före den månad, under vilken angivningen till utförsel ägt rum, införts till myckenhet, att den därför influtna tullavgiften med avdrag av två procent beräknas därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

Utförselbevis skall återställas eller belopp, varå beviset lyder, inbetalas till tullverket, därest den vara, för vilken beviset utfärdats, återinföres och tullfrihet för varan därvid ifrågasättes.

§ 3.

Av Konungen meddelas närmare föreskrifter rörande utfärdande av utförselbevis samt författningens tillämpning i övrigt.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1928 och gäller till och med den 31 juli 1931.

2) i anledning av motionen II: 434 av herr Andersson i Falkenberg m. fl., i den skrivelse, i vilken riksdagen meddelar sitt beslut angående propositionen nr 107, anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta frågan om beräkningen av städernas tolagsersättning med avseende å de tullavgifter, som skolat utgå för importerad spannmål, men från vilka avgifters erläggande vederbörande befriats på grund av avlämnade utförselbevis, bliva föremål för fortsatt allsidig utredning samt till riksdagen snarast möjligt avgiva förslag i ämnet.

Stockholm den 15 mars 1928.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande:

vid beslut angående punkten 1):

herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bärge, Örne, Bergman, Boman, Wigforss, K. Oscar Ericson i Obergå, Björnsson, Leander, Jönsson i Boa, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen, Olsson i Golvvasta, Björklund*, Wijkström*, Olsson i Gävle, Henrikson, Ljunggren*, Andersson i Katrineholm och Werner;

vid beslut angående punkten 2):

herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Örne, Bergman, Boman, Wigforss, K. Oscar Ericson i Obergå, Björnsson, Leander, Månsson i Furuviå, Jönsson i Boa, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen, Olsson i Ramsta, Olsson i Golvvasta, Wahlmark, Jönsson i Slåtåker, Olsson i Gävle, Andersson i Katrineholm, Werner och Fjellman.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

vid punkten 1):

a) av herrar *Bärge, Örne, Wigforss, Björnsson, Björklund, Olsson* i Gävle, *Andersson* i Katrineholm och *Werner*,

vilka yrkat avslag å förevarande proposition;

b) av herrar *Johan Nilsson* i Kristianstad, *Jönsson* i Boa, *Bengtsson* i Kullen, *Wijkström* och *Henrikson*,

vilka velat tillkännågiva, att de inom utskottet ånfört skål för att redan nu, i enlighet med den av herr Lindman m. fl. i andra kammaren väckta motionen (nr 4), antaga förordning angående utförselbevis för råå och vete utan tidsbegrånsning;

c) av herrar *Ericson* i Obergå och *Olsson* i Golvvasta, vilka ånfört:

»De skål, som av utskottet åberopats mot införande av permanenta bestämmelser rörande utförselbevis för råå och vete, kunna vi icke längre finna avgörande, sedan utförselbevisen numera prövats och därvid visat sig i allt väsentligt motsvara producenternas förväntningar utan att utsätta konsumenterna för nååra olågenheter av betydelse. Åven vid den ståndpunkt utskottet intagit — att ytterligare erfarenhet borde inhåmtas innan permanenta bestämmelser införås — hade dessutom skål förelegat

att icke begränsa giltighetstiden till blott tre år utan åtminstone giva anordningen den något större stadga, som skulle ha vunnits genom ett bifall till motion nr 345 i andra kammaren av herr Nilsson i Hörby om en giltighetstid av fem år, vilken tid av kommerskollegium, generaltullstyrelsen och lantbruksstyrelsen i yttrande till Kungl. Maj:t angående förlängning av förordningen om utförselbevis angivits såsom önskvärd.

Vad beträffar omfattningen av utförselbevisen hava vi ansett det befogat att utsträcka deras tillämpning till att omfatta jämväl korn, såsom föreslagits i motionerna I:257 och II:435 av herr Nils Anton Nilsson m. fl. och herr Gardell i Gans m. fl., vilket icke torde behövt medföra några olägenheter, då motionärerna endast avsett, att utförselbevis för korn skulle få användas till att ersätta betalning av tull vid införsel av korn eller malt.»;

samt d) av herr Björnsson, vilken *beträffande § 2 i författningsförslaget* anförde:

»Sedan utskottet avslagit framställt yrkande om avslag å propositionen, har jag ansett, att utskottets yttrande angående motionen II:434 (ovan sid. 7) bort hava följande lydelse:

'Av den utredning i frågan om den med utförselbevisen sammanhängande beräkningen av städernas tolagsersättning, som nu återgivits, synes utskottet otvetydigt framgå, att de beräkningsgrunder, som nu gälla, icke äro tillfredsställande. Enligt utskottets mening torde det icke vara möjligt att finna någon som helst tillfredsställande lösning av frågan, såframt man vill fasthålla vid den hittills tillämpade tolkningen av bestämmelserna, enligt vilken tullavgiftsbelopp, från vars erläggande befrielse vunnits genom avlämnande av utförselbevis, likställas med restituerad tullavgift. Även om ägare av utförselbevis endast finge begagna sådant för vinnande av tullfri införsel över valfri tullplats, skulle det vara omöjligt att finna sakligt hållbar grund för reduktion av den ena eller andra stadens tolagsersättning, eftersom en export av spannmål över en viss hamn kan kompenseras genom import över en helt annan, och slutligen kan det på exporten grundade utförselbeviset användas som tullikvid vid en tredje hamn, utan att anordningen med utförselbevis på minsta sätt kvantitativt påverkat importkvantiteten av ifrågakommande varuslag vid denna sistnämnda.

Men därtill kommer, att såväl nu gällande förordning som föreliggande förslag ger ägare av utförselbevis rätt att, om han så önskar, få detsamma inlöst av generaltullstyrelsen efter dess nominella värde med två procents avdrag. På sådant sätt inlösta utförselbevis anses enligt nu tillämpad praxis hava använts som tullikvid vid Stockholms lokala tullförvaltning, varigenom tolagsersättningen till Stockholms stad minskas med ett belopp, som svarar emot icke blott de vid Stockholms lokala tullkontor direkt inläm-

nade utförselbevisen utan jämväl de genom generaltullstyrelsens centrala kassakontor kontant inlösta.

Härigenom öppnar sig bland annat en möjlighet för annan stad än Stockholm att i väsentlig grad skydda sig mot förlust på grund av mistad tolagsersättning, i det den kan genom någon sin förvaltningsmyndighet låta uppköpa utförselbevis, vilka eljest skulle kommit till användning som tullikvid för import över dess hamn, och därefter översända dem för inlösen till generaltullstyrelsen. Att här antyda möjlighet i avsevärd utsträckning kommit till användning, synes framgå därav, att generaltullstyrelsen under budgetåret 1926/27 kontant inlöst utförselbevis för 1,257,732 kronor, vilket efter värde räknat utgör något mera än tredjedelen av samtliga i hela riket under detta budgetår utfärdade utförselbevis. Det finnes därför grund för antagandet, att de nu föreslagna bestämmelserna skulle leda dithän, att Stockholms stad snart nog får ensam vidkännas minskning i sin tolagsersättning för samtliga i riket utfärdade utförselbevis.

Utskottet finner det nödvändigt, att rättelse härutinnan åstadkommes, och då det, enligt vad ovan anförts, synes vara omöjligt att finna en sakligt hållbar grund för uppdelning av förlusten mellan de till tolagsersättning berättigade städerna, lär ingen annan utväg att vinna sådan rättelse finnas än att betrakta utförselbevisen som vanliga betalningsmedel gentemot tullverket och icke som restituerad tullavgift. Härför talar också den omständigheten, att det av rent formella skäl kan ifrågasättas, huruvida tullrestitution föreligger, enär den export, varpå utförselbevis grundas, går före den därav föranledda importen.

Enklast synes man kunna framtaga utförselbevisen karaktären av tullrestitution genom att ur § 2 utesluta den bestämmelse, som ger ägare av utförselbevis rätt att använda dem som tullikvid, och utskottet vill förorda denna utväg. Av en dylik ändring skulle emellertid följa, att statskassan skulle få bära den förlust på grund av ändrad tolagsersättning, som eljest enligt vad ovan sagts sannolikt skulle drabba Stockholms stad. Övriga städer skulle visserligen i jämförelse med vad fallet var före utförselbevisens införande bliva gynnade på grund av ökningen i tullbelagd import, men i jämförelse med nu rådande förhållanden endast undgå besvär och kostnader, förknippade med uppköp av utförselbevis.

Då emellertid vid utförselbevisens tillkomst allmänt förutsattes, att statskassan icke skulle drabbas av någon som helst på förhand beräknelig minskning i sina intäkter, synes det rimligare, att den börda, varifrån främst Stockholms stad bör befrias, överflyttas på de näringsidkare, till vilkas gagn utförselbevisen införts. En sådan överflyttning fördelad i förhållande till de intresserades gagn av utförselbevisen synes kunna ske genom att öka avdraget vid utförselbevisens inlösen från nu föreslagna två till fem procent.'

I anslutning härtill har jag yrkat, att § 2 i det av utskottet framlagda författningsförslaget måtte erhålla följande lydelse:

§ 2.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande, i den mån omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete under de sex kalendermånader, som förflutit närmast före den månad, under vilken angivningen till utförsel ägt rum, införts till myckenhet, att den därför influtna tullavgiften efter avdrag av fem procent beräknas därtill lämna tillgång, utbekomma sagda belopp med avdrag av fem procent.

Utförselbevis skall — — — därvid ifrågasättes.»